

YILLIK ÜCRETLİ İZİN, FAZLA MESAI, ÇALIŞMA SÜRELERİ VE ALT İŞVERENLİK KAPSAMINDA İŞ HUKUKUNA İLİŞKİN MEVZUAT DEĞİŞİKLİKLERİ

28.08.2017

Av. Tuba (Özyıldırım) Zara, Av. Duygu Beyazo

Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliğinde Değişiklik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 18.08.2017 tarihli Resmi Gazete’de, **İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliğinde, İş Kanununa İlişkin Çalışma Süreleri Yönetmeliğinde ve Alt İşverenlik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikler** ise 25.08.2017 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu değişiklikler özet olarak;

- I. Yıllık ücretli izinlerin kullanım şekli, alt işverenin değişmesi halinde aynı işyerinde çalışanların yıllık ücretli izinlerinin hesabı ve yeraltı işlerde çalışanların yıllık ücretli izinlerinin arttırılması ile ilgili düzenlemeler,
- II. Fazla mesai yaptırabilmek için çalışandan alınması gereken onay ile ilgili değişiklikler,
- III. Yeraltı maden ve turizm sektöründeki çalışanların çalışma sürelerindeki birtakım değişiklikler,
- IV. Asıl işveren alt işveren ilişkisinde muvazaanın tespitinde itiraz süreleri ve yaptırımlarla ilgili değişikliklerdir.

I. Yıllık ücretli izinlerin kullanım şekli, alt işverenin değişmesi halinde aynı işyerinde çalışanların yıllık ücretli izinlerinin hesabı ve yeraltı işlerde çalışanların yıllık ücretli izinlerinin arttırılması ile ilgili düzenlemeler öngörülmüştür:

- **Yıllık ücretli izinlerin Kullanım Şekli:** Eski düzenleme izin sürelerinin tarafların anlaşması ile bir bölümü on günden aşağı olmamak üzere en fazla üç bölünebileceğini öngörmekteydi. Değişiklik ile en fazla üç bölünme sınırı kalkmış, bölümler halinde kullanılabilmesi düzenlenmiştir. İlgili değişiklik; *Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği* Madde 6/3’te yer alan Yıllık ücretli izin süresinin en çok üç bölünebileceğine ilişkin ifadenin, “*bölümler halinde kullanılabilir*” olarak değiştirilmesi şeklindedir.
- **Alt işverenin değişmesi halinde aynı işyerinde çalışanların yıllık ücretli izinleri:** Alt işverenin değiştiği, asıl işverenin sabit kaldığı durumlarda, alt işveren çalışanın yıllık

izninin aynı işyerinde çalıştığı süreler dikkate alınarak hesaplanacağına ilişkin düzenleme getirilmiştir. İlgili hüküm aşağıdadır;

Madde 6/4: “Alt işveren işçilerinden, alt işvereni değiştirdiği hâlde aynı işyerinde çalışmaya devam edenlerin yıllık ücretli izin süresi, aynı işyerinde çalıştıkları süreler dikkate alınarak hesaplanır. Asıl işveren, alt işveren tarafından çalıştırılan işçilerin hak kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin kullanılıp kullanılmadığını kontrol etmek ve ilgili yıl içinde kullanılmasını sağlamakla, alt işveren ise tutmak zorunda olduğu izin kayıt belgesinin bir örneğini asıl işverene vermekle yükümlüdür.”

- **Yeraltı işlerde çalışanların yıllık ücretli izinlerinin arttırılması:** Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği Madde 9/3’e şu cümle eklenmiştir; “Yer altı işlerinde çalışan işçilerin yıllık ücretli izin süreleri dörder gün arttırılarak uygulanır.”

II. Fazla mesai yaptırabilmek için çalışandan alınması gereken onay ile ilgili değişiklikler yapılmıştır:

Eski düzenlemede çalışandan her yıl başında ve yazılı olarak onay alınacağı belirtilmişken, yapılan değişiklikle çalışan onayının iş sözleşmesiyle veya ihtiyaç duyulan anda alınabileceği düzenlenmiştir. Yeni düzenlemede ayrıca çalışanın fazla mesaiye verdiği onayı 30 gün önceden işverene bildirmek kaydıyla geri alabileceği düzenlenmiştir. İlgili hüküm aşağıda bilginize sunulur;

- İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği Madde 9/2: “Fazla çalışma ihtiyacı olan işverence bu onay iş sözleşmesinin yapılması esnasında ya da bu ihtiyaç ortaya çıktığında alınır ve işçi özlük dosyasında saklanır. Fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma yapmak istemeyen işçi verdiği onayı otuz gün önceden işverene yazılı olarak bildirimde bulunmak kaydıyla geri alabilir.”

III. Yeraltı maden ve turizm sektörü işlerinin çalışma sürelerine ilişkin birtakım düzenlemeler yapılmıştır:

1) Yeraltı Maden:

- İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği Madde 4’e aşağıdaki fıkra eklenmiştir.
“Yer altında maden işlerinde çalışan işçilere, 4857 sayılı Kanunun 42 nci maddesi uyarınca zorunlu nedenlerle ve 43 üncü maddesi uyarınca olağanüstü hallerde, haftalık otuz yedi buçuk saati aşan her bir saat fazla çalışma için verilecek ücret, normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarının yüzde yüzden az olmamak üzere arttırılması suretiyle ödenir.”
- İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği Madde 8/1’e aşağıdaki bent eklenmiştir.
“e) 4857 sayılı Kanunun 42 nci maddesi uyarınca zorunlu nedenler ve 43 üncü maddesi uyarınca olağanüstü haller dışında yer altında maden işlerinde çalışan işçilere fazla çalışma yaptırılmaz.”

- İş Kanununa İlişkin Çalışma Süreleri Yönetmeliği Madde 4'e aşağıdaki fıkra eklenmiştir.
"Yer altı maden işlerinde çalışan işçilerin çalışma süresi; günde en çok yedi buçuk, haftada en çok otuz yedi buçuk saattir."

2) Turizm Sektörü:

- İş Kanununa İlişkin Çalışma Süreleri Yönetmeliği Madde 5/2'ye aşağıdaki cümle eklenmiştir.
"Turizm sektöründe dört aylık süre içinde işçinin haftalık ortalama çalışma süresi, normal haftalık çalışma süresini aşamaz; denkleştirme süresi toplu iş sözleşmeleri ile altı aya kadar artırılabilir."

IV. Asıl işveren alt işveren ilişkisinde muvazaanın tespitinde itiraz süreleri ve yaptırımlarla Alt İşverenlik Yönetmeliğinin 13. Maddesinde birtakım değişiklikler yapılmıştır:

İtiraz süresi 6 günden 30 güne çıkarılmış, itiraz sonucunda gerçekleştirilecek yargılamanın süreleri ile ilgili sınırlamalar öngörülerek, yargılamanın 4 ay içinde sonuçlandırılacağı, temyizi halinde Yargıtayca 6 ay içinde kesin karara bağlanacağı düzenlenmiştir. Bu raporlara karşı yetkili iş mahkemelerine itiraz edilmesi gerektiği de ayrıca eklenmiştir. Muvazaalı işlem sebebiyle asıl işveren ve alt işveren veya vekillerine idari para cezası uygulanmasına ilişkin düzenleme ise değişik 13. Maddeden çıkarılmıştır. İlgili hüküm aşağıda bilginize sunulur;

- Alt İşverenlik Yönetmeliği
Madde 13: "(1) Asıl işveren - alt işveren ilişkisinin iş müfettişlerince incelenmesi sonucunda muvazaanın tespitine ilişkin gerekçeli müfettiş raporu ve tutulan tutanaklar **Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne** işverenlere tebliğ edilir. Tebliğ tarihinden itibaren **otuz işgünü** içinde işverenlerce yetkili iş mahkemesine itiraz edilebilir. **İtiraz üzerine görülecek olan dava basit yargılama usulüne göre dört ay içinde sonuçlandırılır. Mahkemece verilen kararın temyizi hâlinde Yargıtay altı ay içinde kesin olarak karar verir. Kamu idarelerince bu raporlara karşı yetkili iş mahkemelerine itiraz edilmesi ve mahkeme kararlarına karşı diğer kanun yollarına başvurulması zorunludur.**
(2) Rapora **otuz iş günü** içinde itiraz edilmemiş veya mahkeme muvazaalı işlemin tespitini onamış ise tescil işlemi iptal edilir ve alt işverenin işçileri başlangıçtan itibaren asıl işverenin işçileri sayılır."